

Pazartesi Musahabeleri

Pierre Loti'nin
aşk maceralarıYazan: **ŞELİM SIRRI TARCAN**

Asıl adı (Louis - Marie - Julien Vi-
aud) olan P. Loti 1850 de (Rochefort)
ta doğmuştur. Yedi sekiz yaşına kadar
baba yurdunda fazla üstüne düşmüşler,
onu bir küçük bayan gibi pek nazlı bü-
yütmüşler. O kadar ki liseye yazıldığı za-
man yadırgamış, mekteb hayatı onu sık-
mıştı. Titiz, hassas, çekingen olan bu ço-
cuk arkadaşlarıyla bir türlü bağdaşmıyor,
lâubali olmak onu sinirlendiriyordu, hiç
bir oyuna girmiyen, bu çekingen, bu sa-
kin çocuğa arkadaşları Hindistanda otlar
arasına gizlenen küçük yabancı çiçek adını
takmışlardı: Loti!

Loti mekteb hayatından adeta nefret
ediyordu. Bu hayalperver çocuk çalışkan
da değildi. Onun en zayıf olduğu ders
ana dili idi. Fransız dili öğretmeni Loti-
nin imlâ defterine bir gün şu cümleyi
yazmış: (Celui - là ne saura Jamais écrire
en français) Bu talebe hiçbir vakit fran-
sızca yazmayı beceremeyecek! Muallim
hükmünde aldanıyordu. Loti o küçük
yaşında bile kendi haline göre hiç fena
yazmıyordu. Bütün çocukluk hayatını
günü gününe yazmış başından geçen şey-
leri bir deftere kaydetmiş, bunlardan
(Bir çocuğun romanı) ve (İlk gençlik
kitabı) adlı eserlerini vücuda getirmiştir.

Loti büyüdü, lisenin pek parlak olma-
yan bu talebesi 1866 da bahriye mektebi-
nin kabul imtihanına girdi ve kazanama-
dı. Parise gitti, tekrar bir lisede iki sene
okuyup şehadetnamesini aldı. Bahriye
mektebine müracaat etti ve orasını bitirip
1870 te zabıt olup bir harb gemisine geç-
ti.

1872 den itibaren Loti uzak denizler
yolculuğuna başlıyor. (La flore) adında
bir fregadla Majellan boğazına kadar
gidiyor. Şili sahillerinde dolaşılıyor. Ce-
nub denizlerine, Ümid burnuna gidiyor.
Japonyada, Tunken'de yaşıyor.

Loti lise tahsilini bitirmeden kendisini
aşk girdaplarına kaptırmış, sonra bütün
gemicilik hayatında sevda okyanusları
içinde çalkanmıştır.

1868 de bir çingene kızına tutulmuş,
bu sevgisi saman talaşı gibi çabuk geçmiş,
sonra İmparatoriçe (Eugenie) yi sev-
miş, onun hüsnü ânına vurulmuş. Garibdir
o müstesna kadını yalnız bir defa Şan-
zelize'de görmüş ve ona gönül bağlamış-
tı. Bir müddet bu sevgisi de hararetini
kaybetmiş. Senegal'a gittiği vakit orada
bir Habeş kadınına vurulmuş, bu aşkı da
öncekiler gibi karanlıkta sönüp gitmiştir.

1875 te hem hava tebdili yapsın, hem
de pek narin olan adaleleri biraz kuvvet
ve kudret kazansın diye Loti'yi bir sene
staj görmek üzere Paris civarında Join-
ville askerî beden terbiyesi mektebine
göndermişler. Loti bu mektebden çok isti-
fade etmiş, yaptığı cimnastikler sayesinde
de adaleleri sertleşmiş, daha çevik, daha
cesur, daha becerikli, daha cür'etkâr ol-
muş. Birçok hüner ve marifetler öğren-
miş. Perende atmakta bir cambaz kadar
mahir olmuş ve bu fikir adamı az zaman
içinde kalemi kadar vücudünü de kolay-
lıkla kullanmağa muvaffak olmuştur.

1876 da Bahrifid donanmasında bu-
lunduğu sırada on beş gün izin almış ve
mezuniyetini geçirmek üzere Tulon şeh-
rine gelmiş, orada iken bir akşam sirka
gitmiş, at üzerinde, trapezede meharetle-
rile şöhret alan bir cambaz kızına gönlü-
nü kaptırmış. Bakınız bu macerasını (Le
Journal intime d'un Jeune officier pau-
vre) adlı kitabında kendi nasıl anlatıyor:

«1876 da Tulon'da bulunuyordum.
Orada (Etrusque) at cambazhanesine
akşamları devam ediyordum. Hayvan ü-
zerinde marifetler yapan sevimli bir kı-
zın vücudünün tenasübüne hayran oldum.

Tatlı ve mütebessim bakışları gözlerimi
mihladızladı. Onunla tanışmak ve kendimi
ona sevdirmek için aklıma bir çare geldi.
Bu kumpanyaya (klovn) gibi girmek.
Çünkü orada halkı güldüren palyaço ka-
dar benim de iktidarım vardı. Ben de el-
leimin üstünde yürüyor, havada perende
atıyordum. Hemen o gün kıyafetimi düz-
düm. Bir yanı sarı, bir yanı yeşil bolca
bir tulum yaptırıp, başıma bir keçe kü-
lâh uydurdum. Sirkın direktörüne mür-
acaat ettim. Klovn gibi çalışmak istediği-
mi, bu işi becerebileceğimi söyledim ve
hemen gözünün önünde bir kaç perende
attım. Teklifimi kabul etti ve işe başla-
dım. O gece kalabalık bir halkın huzu-
runa gözlerimde siyah maske ile çıktım
ve hem seyircilerin, hem pek beğendiğim
kadının gönlünü kazandım. Ertesi sabah
anneme yazdığım mektubda bu garib ma-
ceramı uzun uzun anlattım. Bu havadis
annemi hiç memnun etmedi ve bana ver-
diği cevabda:

«Oğlum, sirkteki muvaffakiyetlerin
hiç hoşuma gitmedi. Benim, senin için dü-
şündüklerim büsbütün başkadır. Bana pa-
zularının değil, kafanın muvaffakiyetleri-
ni müjdele!»

Loti izni bitince gemisine dönüyor.
Tabii aşkı da (Tulon) da kalıyor.

● O sırada Selânikte konsoloslar hâdisesi
oluyor. Avrupalılar Selânik limanına
zirhlılarını yolluyorlar. İşte bu suretle
P. Loti ilk defa olarak Türkiyeye geli-
yor. Orada yeni bir aşk macerası başlı-
yor. Bu hepsinden baskın çıkıyor. Azia-
deyi görüyor ve seviyor.

Aziade İstanbuldan Selânikte bir ak-
rabasını görmeğe gelmiş, sonra tekrar İs-
tanbula dönmüş.

Loti bu Türk kadınına son nefesine ka-
dar büyük bir aşkla seviyor. 1921 de
(Rochefort) ta yetmiş yaşında hayatının
son günlerini yaşarken kıymetli dostu
(Claude Farère) kendisini yoklamağa
geliyor. Loti'nin ölüm döşeğinin başu-
cunda beyaz saçlı bir madamın ıslak
gözlerini arasına kurulamakta olduğunu
görüyor.

Bir aralık bu kadın yerinden kalkıyor,
şöminenin üstünde duran altın çerçeve i-
çinde peçesi açık, çarşafı bir genc hanım
resmini alıyor ve Loti'nin feri kaçmış göz-
lerinin önüne koyup soruyor:

— Büyük üstad söyler misin bana, bu
kadın kimdir? Tanıdın mı?

Loti dalgın, dalgın bakıyor, bir mum-
ya gibi hiç kıvıldamıyor.

Bayan tekrar soruyor:

— İsmi olsun hatırlamıyor musun?

Loti büyük bir gayretle bütün kuvve-
tini topluyor, gayet ince, hafif bir sesle
kesik kesik şunları söylüyor:

— Evet, hafızam işlemekten kaldığı,
dimağım hareketlerini tatil ettiği, gözle-
rim bir daha açılmamak üzere kapandı-
ğı zaman o mukaddes kadının hatırasını
unutabileceğim. Demiş.

Bu rısm söylemeğe hacet yok; Azia-
denin Loti ile ilk tanıştıkları zaman çı-
kardığı fotoğrafı.

Selim Sırrı TARCAN